

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Nova zakonodaja s področja zdravja rastlin

Prenova sistema registracije in dovoljenj za RPL

Mojca Celar

Seminar za IPD 29.jan / 5.feb 2020

Prenova EU zakonodaje

- Prenova EU sistema zdravja rastlin iz sklopa „PAMETNEJŠA PRAVILA ZA BOLJ VARNO HRANO“
- Cilji prenove sistema:
 - ✓ Modernizacija, poenostavitev in sistematičnost besedila
 - ✓ Osredotočenost na preventivo zaradi globalizacije mednarodne trgovine in podnebnih sprememb
 - ✓ Zmanjšanje administrativnih bremen s poenostavljenimi in poenotenimi postopki na notranjem trgu EU
 - ✓ Uskladitev pravil zdravja rastlin s pravili za trženje rastlin
 - ✓ vključitev ne-karantenskih ŠO iz tržnih direktiv
 - ✓ Dodatna finančna sredstva za izvajanje nadzora in nadomestila za nastale škode pridelovalcem
 - ✓ Skupen informacijski sistem s carinskimi organi, ki omogoča boljši nadzor nad pošiljkami iz tretjih držav in v tranzitu

Pravna podlaga

- Uredba (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta
 - sistem registracije zajemajo člani 65 - 70
 - sistem RPL zajemajo člani 78 - 95
 - vsebina in vrste RPL so določeni v Prilogi VII
- Izvedbena Uredba Komisije (EU) 2017/2313
 - oblika RPL
- Delegirana Uredba Komisije (EU) 2019/827
 - pogoji za pridobitev RPL dovoljenja
- Izvedbena Uredba Komisije (EU) 2019/2072
 - seznam rastlin in rastlinskih proizvodov za RPL (XIII in XIV)
 - seznam posebnih zahtev (VIII)
- Izvedbena Uredba Komisije (EU) ??? – še ni objavljena
 - izjeme od izjem glede izdajanja RPL
- Slovenska Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin (UL RS št. 78/2019 z dne 20.12.2019)

**EU zakonodaja
velja od
14.12.2019
neposredno!!!**

Definicije

- **izvajalec poslovne dejavnosti (IPD)** pomeni vsako osebo javnega ali zasebnega prava, ki je poslovno vključena v eno ali več naslednjih dejavnosti v zvezi z rastlinami, rastlinskimi proizvodi in drugimi predmeti ter pravno odgovorna zanje:
 - saditev, žlahtnjenje, pridelava (vključno z gojenjem in razmnoževanjem), vnos na ozemlje EU ter premik po njem in iz njega, dostopnost na trgu, skladiščenje, zbiranje, odprema, predelava
- **registrirani izvajalec dejavnosti** pomeni izvajalca poslovne dejavnosti, registriranega v skladu s 65. členom uredbe
- **pooblaščen izvajalec dejavnosti** pomeni registriranega ID, ki ima dovoljenje za izdajanje rastlinskih potnih listov ali drugih potrdil oz. uradnih oznak (označevanje lesa po ISPM 15)
- **končni uporabnik** pomeni vsako osebo, ki rastline ali rastlinske proizvode pridobi za osebno uporabo v namene, ki niso del njene poslovne ali poklicne dejavnosti

Uradni register izvajalcev poslovnih dejavnosti

- **Uvozniki** blaga, za katerega se zahteva FS (uvoz iz tretjih držav)
- **Pridelovalci** (vključno s kooperanti) in **distributerji** blaga, za katerega je za premike znotraj EU predpisan RPL
- Pooblaščen ID, ki **izdajajo RPL** (pridelovalci, distributerji, uvozniki)
- IPD, za katere je predpisana registracija z izvedbenim aktom za ukrepe
- IPD v zvezi z dejavnostmi po ISPM 15 (obdelava, označevanje, popravljanje lesenega pakirnega materiala)

Na novo:

- **Izvozniki**, ki zaprosijo za izdajo **fitosanitarnih ali predizvoznih spričeval**
- **Letališča, pristanišča, izvajalci mednarodnega prevoza potnikov** (npr. SŽ, GoOpti, Nomago...), vsi ki zagotavljajo **informacije potnikom**
- **Izvajalci poštnih storitev in spletne prodaje** (npr. Pošta Slovenije, DHL)
- **Špediterji**

Uradni register – izjeme

- **Prevozniki** rastlin, rastlinskih proizvodov, predmetov
- **Pridelovalci in distributerji**, ki dobavljajo majhne količine neposredno končnim uporabnikom, razen spletne prodaje
 - majhni pridelovalci, ki vse prodajo sami doma ali na tržnici
 - maloprodajne trgovine
- **MAJHNE KOLIČINE** niso določene !!!

Rastlinski potni listi

- Uradna etiketa za **premike** rastlin, r. proizvodov in d. predmetov do drugih izvajalcev poslovne dejavnosti (tržnih pridelovalcev, v trgovski verigi do maloprodaje) - **v komercialne namene**
 - Izjemoma do končnih neprofesionalnih kupcev v primeru internetne prodaje in premeščanja v varovana območja (PZ): **Erwinia amylovora**
- **Seznam rastlin za RPL – seznam XIII in XIV-PZ** Uredbe Komisije (EU) 2019/2072
 - VSE **rastline za saditev**, razen semen
 - nekatere vrste **semena** zaradi KŠO in NNŠO:
 - Seme določenih vrtnin, poljščin, okrasnih, sadnih rastlin in gozdnih rastlin
 - **Les** oreha, oreškarja in platane
 - določene rastline, razen plodov in semen (tudi deli rastlin)

RPL – izjeme

- Za nekomercialne namene – neposredna dobava končnim uporabnikom (neprofesionalnim!!!) - v maloprodaji se RPL ne zahteva
- Izjema ne velja:
 - za varovana območja (v Sloveniji za hrušev ožig – Erwinia amylovora)
 - za internetno prodajo!
- Za premike po prostorih IPD in med njimi:
 - RPL se ne zahteva za premike po in med prostori istega IPD (razen med dvema državama članicama)
 - RPL se ne zahteva za premik od kooperanta do zadruga in obratno

RPL – bistvene novosti

- Prenovljena vsebina RPL
 - Poenotena oblika RPL – večja prepoznavnost na EU trgu
 - RPL obvezno v obliki uradne etikete, nameščene na katerokoli podlago, primerno za natis podatkov
 - RPL za VSE rastline za saditev + več vrst semen in lesa kot prej
 - Podatki na RPL morajo biti čitljivi, nespremenljivi in trajni
 - RPL se lahko izda v elektronski obliki (izvedbeni akt še ni sprejet)
- Ni več dvodelnih RPL
- Kar pa ne pomeni, da se poleg etikete ne sme uporabiti tudi spremne listine (neobvezno, ni prepovedano)

Oblika RPL

- Določena z **Izvedbeno uredbo Komisije 2017/2313**
- Oblika RPL je **skladna z modeli** iz priloge Uredbe
 - **modeli so samo primeri!!!!**
 - **velikost, proporci, pisava se lahko prilagodijo potrebam!!!**
- RPL morajo biti **pravokotne ali kvadratne oblike**
- RPL morajo biti **obrobljeni** ali na kakšen drug način **jasno ločeni** (barvno, prostorsko) od vseh ostalih pisnih ali slikovnih elementov, tako da so z lahkoto **vidni in prepoznavni**
- RPL morajo biti čitljivi brez dodatne pomoči (**branje s prostim očesom brez pripomočka za povečavo**)

Vrste RPL in njihova vsebina

- Določeno z **Uredbo o zdravju rastlin 2016/2031**: Priloga VII
 - navadni RPL
 - RPL za varovana območja (PZ)
 - RPL za certificiran semenski material (uradna etiketa za uradno potrjen material iz tržnih direktiv + RPL)
 - RPL za varovana območja (PZ) + certificiran semenski material
- **Novosti:**
 - + **Plant Passport** (obvezno v angleščini) + v nacionalnem jeziku (opcija)
 - + **Zastava EU** (barvna ali črno-bela)
 - + Črke **A, B, C in D** pred določeno vsebino
 - Ni oznake **RP** – ni več nadomestnih RPL
 - Ni naziva organa
 - Ni podatka za količino

Navadni RPL - vsebina

Zastava EU Rastlinski potni list / Plant Passport

A botanično ime + sorta (neobvezno)

B ISO koda države – registrska številka imetnika

C oznaka za **sledljivost** (zbirna številka)

- ki se ji lahko doda črtna koda, hologram, čip, ...
- ni potrebna za neprofesionalne končne uporabnike, razen določenih izjem (poseben seznam, ki še ni objavljen)

D država porekla:

- ISO koda DČ
- ime ali ISO koda tretje države

Navadni RPL – primeri

 Rastlinski potni list / Plant Passport

A Solanum lycopersicum B SI – 301526 C Serija 1/25 D IT

 Rastlinski potni list /
Plant Passport

A Solanum lycopersicum B SI – 301526

C Serija 1/25 D SI

 Rastlinski potni list
/ Plant Passport

A Solanum lycopersicum

B SI – 301526

C

D IT

RPL za varovano območje (PZ) - vsebina

Zastava

Rastlinski potni list-PZ / Plant Passport-PZ
znanstveno ime ŠO ali njegova oznaka (EPPO koda)

A botanično ime, sorta (neobvezno)

B ISO koda države – registrska številka imetnika

C oznaka za sledljivost (zbirna številka)

- ki se ji lahko doda črtna koda, hologram, čip, ...
- ni potrebna za neprofesionalne končne uporabnike, razen določenih izjem (poseben seznam, ki še ni objavljen)

D država porekla:

- Ime ali ISO koda tretje države
- ISO koda DČ

RPL za varovano območje - primeri

	Rastlinski potni list – PZ / Plant Passport - PZ Erwinia amylovora		
A Malus domestica	B SI – 112233	C Partija: KP/ZD	D Switzerland

	Rastlinski potni list – PZ / Plant Passport – PZ	
ERWIAM		
A Malus domestica		
B SI – 112233		
C KP/ZD		
D CH		

	Rastlinski potni list – PZ / Plant Passport – PZ	
ERWIAM		
A Malus domestica	B SI – 112233	
C	D CH	
		

Nadomeščanje RPL

- RPL se lahko **nadomesti z novim**:
 - Če je zagotovljena **sledljivost**
 - Če **ni sprememb** glede blaga in zdravstvenega stanja in je pošiljka še vedno skladna
 - Ne glede na to ali se pošiljka **deli ali ostaja enaka**
- **Pregled** IPD ali pristojnega organa **ni potreben**
- **Evidence** o prvotnem RPL hraniti **3 leta** (RPL ali vsebino, lahko elektronsko)
- **Ni več nadomestnih RPL!!!**

Nameščanje RPL

- RPL se namesti na **prodajno enoto**, preden se premikajo po EU (samo v prostorih IPD)
- „prodajna enota“ pomeni najmanjšo tržno ali drugo uporabno enoto, ki se uporablja **v zadevni fazi trženja** in je lahko del partije ali celotna partija
- Na **paket, snop, embalažo** (škatlo, voziček, paleto, zaboj, plato.....), v/na katerih je lahko več manjših pakiranj oz. rastlin različnih vrst
 - Kar pa ne pomeni, da se poleg etikete podatkov ne sme natisniti tudi na spremno listino (neobvezno, ni prepovedano); to je lahko celo dobrodošlo - lažje vodenje evidenc tako za dobavitelja kot za kupca
 - Nameščanje na „najmanjšo prodajno enoto“ tudi ni prepovedano oziroma je s stališča kupca celo zaželeno, saj omogoča lažjo distribucijo preko tržne verige, ko se pošiljke delijo; to velja še zlasti za veletrgovce, saj jim v primeru delitve prodajnih enot ni potrebno prejetih RPL nadomeščati s svojimi

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Prehodno obdobje

- RPL izdani pred 14. dec 2019 veljajo **do 14. dec 2023**
- **Specifične situacije:**
 - Pošiljka prejeta brez RPL pred 14. dec (ker se RPL takrat ni zahteval) → je lahko brez RPL v prodaji, gre lahko brez RPL naprej (delitev ali ne) **tudi po 14. dec**
 - Pošiljka prejeta s „starim“ RPL pred 14. dec → je lahko s tem RPL v prodaji ali gre lahko s tem istim RPL naprej (brez delitve) **tudi po 14. dec (do 14.dec 2023)**
 - Pošiljka prejeta s „starim“ RPL pred 14. dec → če se jo **razdeli po 14. dec**, se mora izdati »nov« RPL
- Pri izdaji „**novih**“ RPL **po 14. dec** se mora upoštevati novo zakonodajo glede oblike in vsebine RPL

Upravni postopek – vpis v register

IPD vloži vlogo na obrazcih, ki so dostopni na spletni strani uprave

Vloga s podatki:

- Ime in naslov, kontakt
- Izjava o nameri za izvajanje dejavnosti iz člena 65 (1)
 - Pridelava, distribucija, uvoz, LPM, izvoz, poštna in spletna prodaja, mednarodni prevoz potnikov
- Izjava o nameri za izvajanje dejavnosti glede izdajanja RPL, LPM oznak
- Lokacija zemljišč/prostorov
 - KMG-MID + GERK ali KO + parcelna št., naslov skladišča, trgovine, pakirnice, obrata, ...
- Tip blaga (ali družine ali rodove ali vrste)
 - Rastline za saditev (sadne, okrasne, zelenjadne, ...), krompir, seme, sadje in zelenjava, zrnje, les in lubje, LPM, rezano cvetje oz. deli rastlin, zemlja, rabljeni kmet. stroji

Pogojev za registracijo ni več!!!

Ni več odg. osebe za ZVR (samo pri vlogi za RPL, LPM)

Uprava izda izpis iz registra, ki velja kot potrdilo o vpisu.

Upravni postopek - dovoljenje za RPL

IPD pridobi dovoljenje za izdajanje RPL, če izpolnjuje **pogoje**:

- ima vzpostavljene sisteme in postopke, ki mu omogočajo sledljivost (**vodenje ustreznih evidenc – 3 leta!!!**)
 - imenovanje osebe, ki ima oz. bo pridobila **potrebno znanje** za izvajanje pregledov in ukrepov v zvezi s ŠO oziroma po potrebi zagotovi usposabljanje osebja
 - vzpostavljen „**Načrt za ukrepanje**“ v primeru suma pojava ali odkritja škodljivega organizma« v skladu s (c) točko 1. člena Delegirane uredbe 2019/827/EU
 - **dostop do primernih objektov in opreme** za opravljanje zdravstvenih pregledov rastlin in rastlinskih proizvodov ter izvajanje ukrepov v skladu z (e) točko Delegirane uredbe 2019/827/EU
- **Pogoje preveri fitosanitarni inšpektor !!!**
- **Vendar se zadnje 3 alineje uporablja od 14.12.2020 naprej!!!!**

Upravni postopek - dovoljenje za RPL

- Vloga s podatki:
 - registrska številka iz FITO - registra oziroma ime in naslov
 - podatki o rastlinah, za katere se bodo izdajali RPL (za posamezne družine, rodove ali vrste rastlin)
 - podatki o osebi, ki ima znanje s področja zdravja rastlin: osebno ime in naslov, matična številka, kontaktni podatki, razmerje do IPD
 - izjava glede sledljivosti, načrta za ukrepanje, objektov in opreme
- FI preveri izpolnjevanje pogojev in izda zapisnik
- Uprava izda dovoljenje, če so pogoji izpolnjeni
- Če se RPL dovoljenje razveljavi, se ga lahko ponovno pridobi le na podlagi izpolnjevanja vseh obveznosti in zahtev

Prilagoditve vpisa in RPL dovoljenj

- Prilagoditve aplikacije, obrazcev in upravnih postopkov
- Novi obrazci poslani vsem zavezancem (starim in novim)
- Že registrirani IPD ostanejo registrirani in le dopolnijo podatke iz sedanjega registra - **do 14. marca 2020**
 - Prejmejo nov izpis iz fito registra (potrdilo)
- Imetniki RPL dovoljenj ta obdržijo in izpolnijo nove obrazce - **do 14. marca 2020**
 - Prejmejo nove odločbe oz. dovoljenja za RPL

Preverjanje znanja

- **NOVO:** Individualno usposabljanje preko spleta, na katerem uprava zagotovi **gradivo** za preverjanje znanja
- **Pisno preverjanje** večkrat letno na upravi (glede na potrebe)
- Uprava izda **potrdilo** po uspešno opravljenem preverjanju
- Ni več dosedanjega dvodnevnega usposabljanja v obliki predavanj, ni več zunanega izvajalca
- Že izdana potrdila o temeljnem znanju ostanejo v veljavi = potrdilo o preverjanju znanja
- **Na novo imenovane osebe morajo pridobiti potrdilo do 14.12.2020:**
 - vsi, ki že imajo RPL dovoljenje, pa še nimajo potrdila o znanju
 - vsi, ki bodo letos dobili dovoljenje po novi zakonodaji
- **Po 14.12.2020 bo potrdilo pogoj za pridobitev RPL dovoljenja**

Povzetek

- **Poenostavitev** postopka registracije
 - Ni pogojev
- Bolj **poenoten** sistem RPL:
 - bolj **prepoznaven RPL**, urejenost podatkov
 - RPL za **vse rastline za saditev**
 - RPL vedno do drugih IPD (tržnih pridelovalcev, vele in malo prodaje) – **skoraj izključno za komercialne namene**
 - **manj izjem**: le za varovana območja in internetno prodajo do končnega kupca
 - **nameščanje RPL ostaja enako** – na rastline oziroma njihovo pakiranje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Hvala za pozornost

